

Wolken

en andere voetstappen

Schrijversproject
i.m.
Laurens van der Graaff

meer informatie over het boek via:

Uitgeverij Nieuwe Druk
Arnhem

Nieuwe Druk

De Wolken zijn de voetstappen van God

En de lucht is het zand.

Laurens van der Graaff

Voorwoord

Toen we vorig jaar de initiatiefnemers van dit project om raad vroegen, hadden we geen enkel vermoeden ooit bij het voorwoord van een boek uit te komen. En wat voor een boek!

Er was immers geld ingezameld tijdens de herdenkingen van Laurens en Karlijn en we zochten een mooie bestemming die met onderwijsinnovatie te maken had; iets heel nieuws en iets wat bij onze zoon past.

En nu ligt dit bijzondere boek voor ons. Een boek waar Laurens van droomde het ooit zelf te schrijven. Een prachtig resultaat, waaraan de afgelopen maanden keihard is gewerkt tijdens de workshops creatief schrijven.

Wij, als ouders, mochten de totstandkoming van heel dichtbij meemaken en hebben genoten van alle opborrelende verbeelding, neergeschreven in gedichten en verhalen, die nu een plek hebben gekregen in dit boek. Wat een enthousiasme, openheid, lef, creativiteit en goede sfeer! Zowel van de leerlingen als de schrijvers, redacteuren en organisatoren.

Het waren dagen waarop Laurens voelbaar aanwezig was. Hartverwarmend.

Wij willen iedereen die heeft bijgedragen aan de realisatie van deze voor ons zo waardevolle uitgave, hartelijk danken. En we hopen dat ook in de toekomst Laurens' bevlogenheid jonge mensen blijft inspireren.

In dankbaarheid voor dertig prachtige jaren.

Wim van der Graaff en Gerda van der Waal

'Liefs Papa'

Alexander Croes (17) - Christelijk Lyceum Delft

Het stof zit overal. Een huis dat al in tijden niet meer is schoongemaakt. Typisch pa. Sinds mams is overleden is het huis een beetje verwaarloosd. Ik ruik haar nog steeds. Een bekende geur. Eentje die mij mijn hele leven zal bijblijven. Zo rook mijn bed nadat zij het verschoond had, het deed me denken aan hoe ze zichzelf altijd opzijzette voor mij. Ik pak een oranje lamp op. Deze lamp stond altijd in de gang.

Elke avond nadat mijn vader mij had voorgelezen, vroeg ik hem of hij mij die nacht wilde bewaken. Ik was ervan overtuigd dat het licht dat ik in de gang zag, het licht van mijn vaders zaklamp was, klaar om alle monsters uit mijn kamer te houden. Dat had hij mij verteld. Ik doe de lamp in een vers gevouwen IKEA-doos en tape hem dicht. Ik heb de lamp niet meer nodig, aangezien ik al 21 ben en door heb gekregen dat monsters geen trappen kunnen beklimmen. Dat ik dat nooit door heb gehad!

Ik merk dat mijn handen trillen terwijl ik de laatste lade van de laatste kast open. Hier eindigt het. De geurtjes, het stof en de herinneringen, ze verdwijnen allemaal met dit huis, met dit laatste laatje met de laatste dingen van mijn vader. Ik leg mijn hand op de kapotte hendel en open de lade.

Ik zie een stoffige enveloppe liggen met daarop de woorden:

‘Van je pa’. Ik lees het nog een keer: ‘Van je pa’. Ik ben enig kind, er was niemand anders voor wie mijn vader pa was. Dit was niet alleen het laatste van mijn vaders bezittingen, in deze enveloppe zitten de laatste woorden van mijn vader aan mij. Ik sta op met de enveloppe in mijn hand en mijn zicht wordt minder. Ik voel mijn gezicht rood worden, terwijl ik de binnenkant van mijn elleboog langs mijn ogen haal. ‘Van je pa’.

Ik loop naar mijn vaders stoel en ga erin zitten. Past precies. Mijn vader en ik waren praktisch dezelfde persoon. Dezelfde gebogen rug, dezelfde hoogte van de benen en manier van zitten.

Ik open de envelop en haal er twee bladen uit. De brieven zijn handgeschreven, mijn vader had het mooiste handschrift dat ik kende. Ik adem diep in en uit om mijn hand enigszins te laten stoppen met trillen voor het lezen. Hij schrijft:

‘Lieve Bas,

Als je deze brief hebt gevonden is het helaas te laat voor mij om je een knuffel te geven en je dit uit te leggen met een lekkere kop koffie, maar zie dit niet als een afscheidsbrief. Als het goed is heb ik al afscheid van je genomen op een manier waarop ik dat graag wilde doen.’

Mijn vader had mij twee weken voor zijn opname meegenomen naar ‘ons bergje’ op de Veluwe waar we bijna elke zondag heen gingen na de kerk om wilde paarden te zien grazen. Mijn vader werkte zeven dagen in de week maar hield altijd de zondagmiddag vrij voor mij. We hadden daar

gesprekken over onze levens: Mijn pestkoppen op school, zijn pestkoppen op het werk, mijn eerste vriendinnetje, zijn liefde voor mams. We konden daar in alle rust praten over onze problemen. Aan het eind van het gesprek sloten we onze ogen en telden we tot drie en zo zouden de problemen opgelost zijn. Die laatste keer hadden we gepraat over hoe hij het waarschijnlijk niet lang meer ging volhouden op deze wereld, waarop ik, zoals elke goede zoon, zei, tegen beter weten in, dat hij op z'n minst negentig zou worden. Hij gaf mij die dag de zaklamp waarmee hij mij had bewaakt toen ik jong was en zei dat ik ooit mijn zoon zou moeten bewaken. Ik was trots.

'Deze brief bevat woorden die ik niet kon uitspreken die dag omdat ik spijt heb. Spijt van mijn keuzes in het verleden. Ik heb een imperium opgebouwd vanuit het niks, een mooi huis kunnen kopen en een onbezorgd leven kunnen leven maar niets hiervan was mijn keuze. Jij bent mijn enige keuze geweest, Bas. Mijn laatste wens is dat jij leert van mijn fouten.

We beginnen onze dag. We pakken de bus, de trein, de auto of de fiets en gaan op weg naar ons werk, school of andere bezigheden. We doen daar wat ons opgedragen wordt en dragen anderen diezelfde dingen op. We werken tot we moe of hongerig zijn, nemen pauze en gaan weer door tot we moe of hongerig zijn. We slapen, staan moe op en pakken de bus, de trein, de auto of de fiets.

We beginnen het jaar. Verzinnen goede voornemens, of die worden voor ons verzonnen. We proberen ons, tegen beter weten in, daaraan te houden en te voldoen aan de verwachtingen van anderen, maar falen. We strompelen het

jaar door, proberen onszelf te overtuigen dat wat we doen ook echt zin heeft en dat wat we doen dàt is waar we gelukkig van worden, maar weten van binnen beter.

We beginnen ons leven. We worden geboren en het moment dat onze ouders, onze familie ons zien, zijn er verwachtingen aan ons verbonden. 'Het is een jongen, hij wordt vast een stoere bink' of 'Wat lijkt hij veel op zijn vader, hij gaat het vast goed doen bij de meisjes'. We groeien op en beseffen dat, om te slagen in de maatschappij en te voldoen aan de verwachtingen, we moeten doen wat ons geleerd is en vooral te doen wat anderen doen.

De wereld wil dat je binnen de banen leeft. Mijn leven heeft eruitgezien als een vierbaanssnelweg met twee vangrails en geen afritten. Soms een mooi uitzicht hier en daar, een persoon die je auto instapt en het leven wat dragelijker maakt of een doorgetrokken streep om je nog verder in toom te houden. Vanaf mijn geboorte werd mij aangeleerd om te leven tussen de vangrails en niet te veel ertegenaan te botsen. Dit leven is oppervlakkig en eenzijdig.

De uitzichten waar ik over sprak zijn meer dan uitzichten. Het is een verloren realiteit omdat ik ervoor gekozen heb op de weg te blijven. De hoop op een gelukkig leven lag daar buiten, ik wist wat ik wilde. Ik wilde samen met jou en je moeder de weg af maar ik was te bang om door de vangrail te rijden. Ik was bang voor de onzekerheden buiten de weg die ik zo goed kende. Mijn ambitieuze dromen heb ik links laten liggen en nu heeft de tijd mij ingehaald.

Op ons bergje op de Veluwe vertelde jij mij altijd dat je de wereld wilde zien, de bergen wilde beklimmen en de oceanen

over wilde steken. Ik heb jou verteld dat je eerst maar eens een goeie baan moest hebben en dan kon je wel kijken of reizen mogelijk was. Ik zit al zolang vast op deze snelweg dat ik de uitzichten niet eens meer zie, de afritten die er zijn niet meer zie en niemand meer in laat stappen. De baan is vrij maar mijn tank is leeg. Neem mijn auto en vul hem. Zet de navigatie uit, doe je ogen dicht en draai het stuur helemaal om. Niemand zal je volgen, niemand zal zijn veiligheid opgeven. De klap doet pijn maar het resultaat is het waard.

Bas, dit is jouw leven. Neem je dromen serieus en laat niemand je vertellen wat wel en niet kan en blij dromen. Blijf rijden, of verlaat de weg. Wij staan achter je. Je zaklamp beschermt je als je het moeilijk hebt. Ga nog eens terug naar ons plekje op de berg als je geïnteresseerd bent, ik heb daar wat voor je achtergelaten. Wij houden van je Bas, zonder uitzonderingen.

Liefs Papa.'

Ik draai het papier om, op zoek naar antwoorden maar vind niets. Er gaat van alles door mijn hoofd: Mijn vader heeft geleefd met een rookgordijn waardoor niemand naar binnen kon kijken, maar hij ook niet meer naar buiten. Ik heb altijd gedacht dat ik mijn vader trots zou maken door zijn leven over te nemen en het bedrijf voort te zetten en nu vertelt hij mij dat ik alles moet laten vallen en ervandoor moet gaan.

Ik realiseer me dat ik blij ben dat ik ben gaan zitten, aangezien rechttop blijven staan al lastig genoeg is met mijn vervaagde zicht, duizeligheid en maag die zich langzaam

omkeert. Mijn benen houden nauwelijks mijn gewicht als ik opsta. Mijn gedachten strijden tegen elkaar. Mijn leven is een schaduw van de werkelijkheid en nu ik de werkelijkheid zie, twijfel ik of ik die wel aankan. Zoals de avond waarop ik ging kijken naar mijn vader en alleen een oranje lamp vond, valt mijn zekerheid weg. Mijn zicht op de weg is vertroebeld door de mist die mijn vader heeft doen verschijnen.

‘Te bang om door de vangrail te rijden,’ had hij gezegd.

‘Wat geeft hem het vertrouwen dat ik dat wél kan?’ zeg ik tegen mezelf. Ik kan deze keuze toch niet maken? De weg is geen weg meer maar een afgrond, het uitzicht is geen uitzicht meer, maar een leegte van dromen die gebaseerd zijn op niets. Terwijl ik opsta, verdwijnt de mist en zie ik wat ik moet doen. Ik loop naar de deur van het balkon waar we vroeger naar de sterren keken en de duiven voerden. Ik weet nog hoe ik niet op het randje mocht staan van mams en toch deed ik het elke keer weer. Nog één keertje, fluister ik naar mijn moeder. Ik klim over het gietijzeren hekje heen, stap op de rand en verstijf.

Ik pak mijn vaders zaklamp uit mijn jas en houd hem in mijn rechterhand. Zijn brief klem ik vast in de linker. Mijn knokkels worden wit bij de gedachte dat ik te zwak ben om mijn vaders laatste wens te vervullen, maar ik weet geen andere manier om mijn problemen op te lossen dan wat hij mij heeft aangeleerd.

Één. Ik sluit mijn ogen en adem diep in. De wind is koud hierboven maar ik heb er geen last meer van. Ik mis je zo pap. Twee. Ik adem uit en hoor mijn vaders stem in mijn hoofd: ‘Rustig Bassie.’

Tranen beginnen nu over mijn wangen te rollen terwijl ik mijn woede en angst vergeet, en mijn lichaam langzaam laat verslappen. Het spijt me.

Drie. Een warme hand grijpt me bij mijn pols en ik verstijf weer. Ik hoor een warme meisjesstem, kijk om en zie haar.

‘Ik zie dat paps je nog niet had verteld over mij.’